

دوتا ۲۲۸	بررسی کتاب مقدس ۴۴
	یوحنا ۱۸
T = معلم ۱	S = معلم ۲

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید . با کمک این مجموعه که در مورد بررسی کتاب مقدس است یاد خواهید گرفت که کلیسای مسیحی را بنا کنید . دو معلم به اتفاق هم بررسی کتاب مقدس از یوحنا فصل ۱۸ را انجام خواهند داد .

(S) قدم ۱ . بخوانید .

اجازه بدهید یوحنا فصل ۱۸ را با هم بخوانیم . وقتی دو یا چند نفر با هم هستید ، هر یک به نوبت یک آیه بخوانید تا تمام متن خوانده شود . به علت کمبود وقت لطفاً یوحنا فصل ۱۸ را بعداً خودتان بخوانید .

(T) قدم ۲ . کشف کنید .

بیائید بعضی حقایق مهم موجود در فصل ۱۸ را کشف و در مورد آنها گفتگو کنیم . ” کدام حقیقت موجود در این قسمت از نظر شما مهم است ؟ “ یا ” کدام حقیقت موجود در این قسمت فکر یا قلب شما را لمس می کند ؟ فکر کنید و پاسخ خود را در دفترچه یادداشتان بنویسید بعد از چند دقیقه به نوبت کشفیات خود را با یکدیگر در میان بگذارید .

(S) يك حقیقت مهم از نظر من این است که عیسی همیشه بر مرگ خود تسلط کامل داشت . او بصورت يك قربانی نمرد بلکه خودش داوطلبانه به جای ما مرد .

اولین نشانه مسلط بودن کامل عیسی بر شرایط ، این بود که او آنچه می خواست اتفاق بیفتد را از قبل می دانست . یوحنا ۱۸ : ۴ می گوید ، ” عیسی با اینکه می دانست چه سرنوشتی در انتظار اوست جلو رفت و از ایشان پرسید ، چه کسی را می خواهید ؟ عیسی بدون اینکه بترسد با اسیر کنندگان خود که با شمشیر و سلاح آمده بودند روبرو شد .

دومین نشانه مسلط بودن کامل عیسی بر شرایط این بود که آگاهانه به نزد آنها رفت . عیسی از خطر فرار نکرد . او همچنین تا زمانی که او را پیدا کردند ، پنهان نشد . بلکه پیشقدم شد و به نزد آنها رفت . او از میان تاریکی درختان باغ جتسیمانی بیرون رفت تا با دشمنانش مواجه شود . زمانیکه درست در مقابل آنها ایستاده بود بر طبق متی ۲۶ : ۴۹ یهو عیسی را در آغوش کشید و بوسید و گفت ” سلام استاد “ . این نشانه از قبل برای سربازان ، محافظان معبد و مامورین سنهدرین طراحی شده بود تا عیسی را دستگیر کنند . این عملی بسیار خبیثانه بود : یهو مقدس ترین شب ، یعنی شب عید فصح ، مقدس ترین محل ، یعنی جایی که عیسی دعا میکرد و نشانه ای مقدس یعنی بوسه را برای خیانت به استاد خود انتخاب کرد .

سومین نشانه مسلط بودن کامل عیسی بر شرایط این بود که دستگیر کنندگان او هیچ قدرتی در مقابل او نداشتند . عیسی خود را معرفی کرد و گفت ، ” من خودم هستم . “ به محض اینکه گفت من خودم هستم همه عقب رفتند و بر زمین افتادند . آنها انتظار نداشتند که عیسی به دست خودش تسلیم بشود و به نزد آنها بیاید . اقتدار او به عنوان شاه شاهان از چشمانش و لحن صدایش انعکاس پیدا می کرد .

چهارمین نشانه مسلط بودن کامل عیسی بر شرایط این بود که اجازه نداد حتی یکی از شاگردانش توسط آنها دستگیر شود زمانیکه اسیر کنندگانش اعتراف کردند که برای دستگیری او آمده اند عیسی گفت ، ” اگر مرا می خواهید بگذارید اینها بروند . “ حتی در سختترین ساعت عذاب کشیدنش عیسی هنوز هم شبان نیکویی بود که از گوسفندانش مواظبت می کرد . او نمی خواست که شاگردانش در این لحظه ، دستگیر شده و عذاب بکشند چون این برای ایمان آنها امتحانی سخت بود . با اینکار عیسی یکی دیگر از نبوتهایی را که چندین بار تکرار کرده بود را به انجام رسانید . ” و خدا از من می خواهد که حتی يك نفر از کسانی را که به من عطا کرده است از دست ندهم (یوحنا ۶ : ۳۹ و ۱۰ : ۲۸ و ۱۷ : ۱۲) .

بنجمین نشانه مسلط بودن کامل عیسی بر شرایط این بود که کاملاً مصمم بود که جانش را به خاطر گوسفندانش بدهد. در آن لحظه پطرس که همیشه عجول بود شمشیر خود را کشیده و به گوش خادم کاهن اعظم زده و گوش راست او را قطع کرد. عیسی بلافاصله جلوی پطرس را گرفت و به او دستور داد که شمشیر خود را غلاف کند. او گفت، «آیا جامی را که پدرم به من داده است نباید بنوشم؟» نوشیدن جام توصیفی بود از تلخ ترین عذاب که در انتظار او بود و توصیفی از مرگ بر روی صلیب. عیسی تعیین شده بود تا جام رنج را بنوشد و بر روی صلیب بمیرد. او مقرر شده بود تا زندگیش را به خاطر گوسفندانش فدا کند. برای او مقرر شده بود تا داوطلبانه بمیرد و دفاع پطرس با شمشیر با تصمیم او تفاوت داشت. بعدها در یوحنا ۱۸: ۳۶ عیسی به پلاطس گفت، «من يك پادشاه دنیوی نیستم اگر بودم پیروانم می جنگیدند تا در جنگ سران قوم یهود گرفتار نشوم. پادشاهی من متعلق به این دنیا نیست.» عیسی برای دولتهای این جهان خیلی روشن مطرح می کند که پادشاهی او از طریق جنگهای مقدس یا نامقدس برقرار نمی شود. بر طبق متی ۲۶: ۵۳ عیسی گفت که اگر او می خواست می توانست ۷۲ هزار فرشته (يك لژیون ۶۰۰۰ نفر است) را برای دفاع از خود بسیج کند. در اشعیا ۳۷: ۳۶ فقط يك فرشته، كل يك لشگر ۱۸۵۰۰۰ نفری سربازان را نابود می کند. عیسی به جنگ مذهبی مقدس اعتقادی نداشت و هشدار می دهد، «هر که شمشیر بکشد با شمشیر نیز کشته خواهد شد.» (متی ۲۶: ۵۲).

عیسی مسیح فقط قربانی آدمهای شرور نبود. او شاه شاهان بود و بر هر آنچه بر زمین اتفاق می افتاد تسلط داشت. عیسی مسیح فقط مقتول نبود. او داوطلبانه و آگاهانه زندگی اش را به عنوان فدیة برای نجات تمام مردم تاریخ این جهان فدا کرد. او زندگیش را برای گناهان تمام بشر داد که به او ایمان دارند.

من عمیقاً تحت تاثیر این موضوع قرار گرفتم که عیسی مسیح داوطلبانه به خاطر گناهان من مرد. من متقاعد شدم که عیسی مسیح بر هر آنچه در زندگی من اتفاق می افتد تسلط کامل دارد.

(T) يك حقیقت مهم از نظر من انکار پطرس است. پطرس واقعا خودش را نمی شناخت. روز قبل از اینکه عیسی مصلوب گردد ادعایی بزرگ کرد. او به عیسی گفت، «خداوندا من حاضریم با تو به زندان بروم حتی با تو بمیرم.» (لوقا ۲۲: ۳۳ و یوحنا ۱۳: ۳۷). اما همان شب وقتی عیسی دستگیر شد پطرس عیسی را ترك کرد و با شاگردان فرار نمود (مرقس ۱۴: ۵۰).

در حالیکه سربازان عیسی را می بردند تا توسط سنهدرین و کاهن اعظم محاکمه شود پطرس تا مسافتی آنها را تعقیب نمود و به حیاط کاهن اعظم وارد شد. سه بار مردم او را به عنوان شاگرد عیسی شناسایی کردند و سه بار پطرس انکار کرد که او را می شناسد. بعد از آخرین انکار او، خروس برای دومین بار خواند و عیسی برگشت و مستقیم به پطرس نگاه کرد. پطرس بیرون رفت و به تلخی گریه کرد (لوقا ۲۲: ۶۱ - ۶۲).

پطرس نمی خواست که اینکار را بکند اما فهمید که چقدر احساس ترس می کند او نمی فهمید که با قدرت خودش قادر به حفظ آن ادعای بزرگ نبود. فقط درك ادعای توخالی اش بود که او را بعدها برای دریافت قدرت و حضور روح القدس آماده کرد.

من هم در مورد فکر می کنم. چه وعده بزرگی به خدا داده ام؟ چه آرمانهای بزرگی در ارتباط با ملکوت خدا داشته ام؟ آیا واقعا خودم را می شناسم؟ آیا می دانم که چقدر ضعیف هستم؟ آیا اشتیاق دارم که این را به عیسی مسیح بگویم؟ می دانم که اگر فقط به قدرت خودم اعتماد کنم من هم ممکن است عیسی را انکار کنم. پس برای فیض و قدرت روح القدس دعا می کنم که او را انکار نکنم بلکه همیشه و تحت هر شرایطی او را اعتراف کنم.

(S) قدم ۳. سنوال اجازه بدهید تمام حقایق موجود در یوحنا فصل ۱۸ را درك کنیم و به منظور درك چیزهایی که هنوز نمی دانیم سنوالانمان را بپرسیم. «در هر زمینه ای چه سنوالی در این قسمت هست که دوست دارید از گروه بپرسید؟» فکر کنید و سنوالتان را در دفترچه یادداشتتان بنویسید. سپس سنوالانتان را مورد گفتگو قرار دهید و سعی کنید پاسخ سنوالهایتان را پیدا کنید.

اولین سنوال. (۱۸: ۱۲ - ۲۴) عیسی در مقابل روسای یهودی و رومی چند بار محاکمه شد؟

(T) چهار گزارش موجود در هر چهار انجیل متی، مرقس، لوقا و یوحنا گزارشاتی عینی هستند. با مقایسه گزارش چهار انجیل، تصویری واضح از وقایع محاکمه، مرگ و قیام او بدست می آوریم. بعد از دستگیری او توسط سربازان، محافظین معبد و مامورین سنهدرین، عیسی مانند يك مجرم اسیر شد. عیسی مسیح به این جهان

آمد تا ما را از خطا، شرمندگی و قدرت گناه آزاد کند. او اسیر شد تا هر کس به او ایمان آورد از گناهانش آزاد شود. او با سه محاکمه توسط روسای یهود و سه بار توسط قدرتمندان رومی محاکمه گردید. سه بار محاکمه اش در برابر روسای یهودی محاکمه در برابر حنا، محاکمه در برابر قیافا و محاکمه در برابر مامورین سنهدرین بود و سه محاکمه اش در برابر قدرتمندان رومی، محاکمه در برابر پیلطس، محاکمه در برابر هیرودیس و ادامه محاکمه در برابر پیلطس بود.

دومین سؤال. در محاکمه ابتدایی عیسی در برابر حنا چه اتفاقی افتاد (یوحنا ۱۸: ۱۲ - ۱۴، ۱۹ - ۲۴).

(S) این محاکمه در حالی اتفاق افتاد که پطرس در حیاط کاهن اعظم، عیسی مسیح را انکار نمود (یوحنا ۱۸: ۱۵ - ۱۸). در یوحنا ۱۸: ۱۹ حنا "کاهن اعظم" نامیده شده گرچه دامادش قیافا، واقعا کاهن اعظم بود (۱۳، ۲۴). حنا و قیافا احتمالا از دو جناح متفاوت در یک خانه بزرگ متعلق به کاهنان اعظم زندگی میکردند که ساختمانی بود با یک حیاط در وسط و اطاقهای بسیار در اطراف آن. حنا مرد بسیار با نفوذی بود. او خودش از ۶ تا ۱۵ میلادی کاهن اعظم بود و گرچه عزل شده بود ولی عضو مقتدر سنهدرین باقی مانده و بر تمام مسائل یهودیان تسلط داشت. او خودش اینطور ترتیب داده بود که دامادش قیافا و همینطور پنج پسر خودش و نوه اش به مقام کاهن اعظم منصوب شدند. گرچه او رسماً کاهن اعظم نبود ولی همه، او را هنوز کاهن اعظم می خواندند (لوقا ۳: ۲ و اعمال ۴: ۶). او رئیس جلسه سنهدرین نبود اما حتماً با او مشورت می شد. او شخصی با مسئولیت زیاد در عملکردهای سنهدرین یهودی بود. سایر منابع تاریخی او را مغرور، بسیار جاه طلب و بسیار ثروتمند شرح داده اند. خانواده او به طمع مشهور بودند. منبع اصلی ثروت او، دریافت سهم و نفع از فروش حیوان های قربانی در حیاط معبد بود. در واقع او مسئول مبدل ساختن خانه دعا به "مغازه دزدان" بود (یوحنا ۲: ۱۴). در ورای نقشه قتل عیسی، او مسبب اصلی بود. به هر حال، دامادش قیافا چنین اشاعه داد که برای اسرائیل بهتر است که عیسی کشته شود.

حنا از عیسی ابتدا در مورد شاگردانش و بعد در مورد تعالیمش پرسید. او بیشتر به موفقیت عیسی توجه داشت تا به راستی. عیسی از شهادت علیه خودش امتناع کرد و خواست که حنا مطابق ضروریات شریعت عهد عتیق شاهدینی راستگو ارائه کند. عیسی گفت که او علناً سخن گفته و همه می توانستند تعالیم او را بشنوند. این با نقشه مرموزانه سنهدرین در تضاد کامل بود. زمانیکه او را زدند از آنها خواست که اگر اشتباهی کرده است آن را ثابت کنند. هیچکس نتوانست حتی یک اشتباه در او پیدا کند. هیچ مدرک متهم کننده ای در این محاکمه ابتدایی یافت نشد. عیسی کاملاً بی گناه بود. پس حنا عیسی را از حیاط به نزد پسرش قیافا فرستاد.

سومین سؤال. در محاکمه در مقابل قیافا چه اتفاقی افتاد؟

(T) شرح این محاکمه در متی ۲۶: ۵۷ - ۶۸ و مرقس ۱۴: ۳۵ - ۶۵ موجود است و همچنین در خانه کاهن اعظم اتفاق افتاد (لوقا ۲۲: ۵۴). تمام رهبران سیاسی یهودی، مشایخ و تمام رهبران مذهبی یهود کاهنین و کاتبان الهیات به دنبال مدرکی کاذب بر علیه عیسی بودند تا بتوانند دلیلی برای کشتن او پیدا کنند. عیسی در مقابل تمام اتهامات دروغ ساکت باقی ماند. زمانیکه از او پرسیدند که آیا او مسیح موعود یعنی پسر خدا است او آن را تأیید نمود و گفت که با آمدن ثانویه اش تمام مردم او را خواهند دید که به دست راست خدای قادر مطلق نشسته است (متی ۲۶: ۶۳ - ۶۴). قیافا و همه روسای کاهنین، مشایخ و کاتبان نتوانستند اتهامی علیه عیسی پیدا کنند. عیسی کاملاً بی گناه بود. ولی با این وجود، او را به کفر متهم کردند، به صورت او سیلی زدند و به او مشت کوبیدند.

این محاکمه باید در ساعت ۳ صبح تمام شده باشد یعنی زمانیکه خروس خواند. مردانی که از عیسی محافظت می کردند در همان حین او را مسخره و به او توهین می کردند و او را می زدند (لوقا ۲۲: ۶۳ - ۶۵).

چهارمین سؤال. در محاکمه در مقابل شورای سنهدرین چه اتفاقی افتاد؟

(S) شرح این محاکمه در لوقا ۲۲: ۶۶ - ۷۱، متی ۲۷: ۱ و مرقس ۱۵: ۱ وجود دارد و به محض روشن شدن هوا تشکیل گردید (لوقا ۲۲: ۶۶). شورای رسمی سنهدرین به ریاست قیافا جلسه ای فوری تشکیل داده تا

تصمیم رسمی خود را تأیید کنند که عیسی گناهکار و محکوم به مرگ است. آنها می‌خواستند که قبل از اینکه جمعیت موجود در اورشلیم از آنچه در حال اتفاق است خبردار شوند و قبل از آغاز سبت، در آن شب همه چیز به اتمام برسد. آنها می‌خواستند به اقدامات پستی که در جلسه شبانه خود به آنها توجه کرده بودند ظاهری قانونی بدهند. دوباره عیسی اعلان کرد که او مسیح موعود است که به زودی به دست راست خدای قادر مطلق خواهد نشست و اینکه او پسر خدا است. همچنین شورای رسمی سَنَه‌رین نمی‌توانست مدرکی متهم کننده علیه عیسی پیدا کند. عیسی کاملاً بی‌گناه بود. گرچه سَنَه‌رین این اجازه را داشت که مجازات مرگ را اعلام کند اما این حق را نداشت که مجازات مرگ را اجراء کند. پس عیسی را به نزد حاکم رومی پیلاطس ببرند.

پنجمین سؤال. آیا محاکمات عیسی در مقابل قدرتمندان مذهبی یهود منصفانه بود؟

(T) نه، محاکمات در برابر رهبران مذهبی و سیاسی یهود منصفانه نبود. یوحنا ۱۱: ۴۹ - ۵۰ نقل می‌کند که آنها از مدتها قبل تصمیم خود را گرفته بودند که عیسی باید کشته می‌شد. رهبران یهودی نسبت به این حقیقت بسیار حسادت می‌کردند که تسلط خود را بر قوم یهود از دست بدهند. آنها عصبانی بودند که عیسی آنها را افشاء کرده و علناً آنها را محکوم کرده است. پس این محاکمه ای منصفانه نبود بلکه نقشه ای شریرانه بود. رهبران یهودی این نقشه شریرانه را کشیدند و از انجام آن مطمئن شدند. آنها ماموران را برای دستگیر کردن عیسی فرستادند. شاهدین کاذب بسیاری را آوردند تا او را محکوم کنند گرچه او کاملاً بی‌گناه بود. او را به مامورین رومی تحویل دادند. مردم را برانگیختند که باراباس را انتخاب کنند و عیسی مصلوب شود. عیسی مسیح را استهزاء کردند. در مورد قیام او دروغ منتشر ساختند. و کتاب اعمال نقل می‌کند که به جفای مسیحیان ادامه دادند. این دشمنی و خشم قدرتمندان یهودی در زمان عیسی باعث نشد که قوم یهود گناهکارتر از بقیه باشد. به خاطر داشته باشید که امتهای رومی به همین اندازه غیر منصفانه عمل کردند و او را مصلوب ساختند. به همین علت است که کتاب مقدس می‌گوید که تمام مردم جهان گناه کرده اند.

ششمین سؤال. در محاکمه عیسی در برابر مامور رومی پیلاطس چه اتفاقی افتاد؟

(S) پیلاطس مردی مغرور (یوحنا ۱۹: ۱۰)، ظالم (لوقا ۱۳: ۱)، خرافاتی (یوحنا ۱۹: ۸) و خود خواه بود که می‌ترسید موقعیت خوب خود را در برابر امپراطوری روم از دست بدهد. او می‌ترسید که یهودی‌ها از نفوذ خود برای برکناری او از مقامش استفاده کنند. در حین محاکمه همه چیز در این جهت بود که او می‌خواست خود را از دست این مورد خلاص کند.

زمانیکه پیلاطس از آنها پرسید که چه شکایتی از او دارند رهبران یهودی جواب دادند که تنها دلیل آوردن عیسی به نزد پیلاطس این است که او مجرم است (۱۸: ۳۰). این مکرری پنهانی با پیلاطس بود تا رای ای متفاوت با رای یهودیان ندهد. وقتی پیلاطس به یهودیان گفت که آنها اجازه دارند که بر اساس قوانین خودشان عیسی را داوری کنند رهبران یهود فاش کردند که قصد کشتن عیسی را دارند (۱۸: ۳۱). از لوقا ۲۳: ۲ معلوم می‌شود که وقتی پیلاطس نخواست بدون اجرای مراحل قانونی او را محکوم کند، رهبران یهودی عیسی را به سه چیز محکوم کردند. یهودیان گفتند که عیسی قوم یهود را تحریک و گمراه می‌کند یعنی او به یهودیان می‌گوید که به دولت روم مالیات (باج) ندهند و او ادعا کرده که نه قیصر رومی بلکه خود او، پادشاه است. پس یهودی‌ها عیسی را به شخصی که از نظر سیاسی خطرناک است متهم کردند.

وقتی پیلاطس عیسی را به داخل برد و شخصاً او را امتحان کرد عیسی به او توضیح داد که او پادشاه است اما نه همانند پادشاهان این جهان. او گفت که از آسمان آمده نه برای اینکه با قدرتهای سیاسی بجنگد بلکه او آمده تا به راستی شهادت بدهد و قلمرو و ملکوت دروغ را نابود کند. عیسی به آرامی پیلاطس حاکم را به طرف راستی دعوت می‌کند. او گفت، "تمام کسانی که حقیقت را دوست دارند از من پیروی می‌کنند."

وقتی پیلاطس به نزد جمعیتی که خارج از آنجا ایستاده بودند آمد اعلام کرد که عیسی کاملاً بی‌گناه است. او گفت، "او هیچ جرمی مرتکب نشده است." اگر پیلاطس مردی راستگو و عادل بود عیسی را در این لحظه آزاد می‌کرد. لوقا ۲۳: ۵ می‌گوید که چطور رهبران یهودی بلافاصله عیسی را متهم کردند که مدام سرتاسر یهودیه و جلیل را به شورش وادار می‌کند. گرچه پیلاطس بر حوزه قضایی یهودیه تسلط کامل داشت عیسی را به نزد هیروودیس که حاکم قضایی جلیل بود فرستاد.

هفتمین سؤال . در محاکمه عیسی در برابر هیروдіس پادشاه چه اتفاقی افتاد ؟

(T) شرح این محاکمه در لوقا ۲۳ : ۶ - ۱۲ است . گرچه رهبران یهودی شدیداً عیسی را متهم ساختند و هیروдіس از او سئوالات بسیاری پرسید اما عیسی جوابی نداد . چون هیروдіس نیز هیچ دلیلی برای اعلام جرم عیسی پیدا نکرد . عیسی را مسخره کرده و او را به نزد پیلطس باز گرداند .

هشتمین سؤال . در ادامه محاکمه عیسی در برابر پیلطس چه اتفاقی افتاد ؟

(S) لوقا ۲۳ : ۱۰۳ - ۲۵ شرح می دهد که چطور پیلطس رهبران یهودی را با هم فرا خوانده و به آنها گفت که عیسی را در حضور آنها امتحان کرده است اما نه او و نه هیروдіس پادشاه ، اساسی برای اتهامات آنها نیافته اند . پیلطس هم می ترسید که عیسی را به صلیب تسلیم کند و هم از شورش یهودی ها هراس داشت . متی ۲۷ : ۱۵ - ۲۶ می گوید که جمعیت انتظار داشتند که پیلطس با آزاد کردن يك زندانی رسم معمول فرماندار را اجراء کند . پیلطس اجازه داد تا آنها بین عیسی یعنی پادشاه یهودیان و برنابا که شورشی و قاتل بود یکی را انتخاب کنند . او از جمعیت انتظار داشت که عیسی را انتخاب کنند . در آن لحظه بحرانی ، قاصدی وارد شده و به پیلطس در مورد خوابی که به شدت همسرش را رنج می داد اطلاع داد . سپس رهبران یهود تمام جمعیت را به شورش در آوردند که آزادی برنابا را بخواهند و عیسی را به مصلوب شدن بسپارند . پیلطس باز هم گفت که عیسی کاملاً بی گناه است اما به دلیل ترس از اینکه مقامش را از دست بدهد عیسی را به شلاق سپرد و او را به صلیب تسلیم نمود .

(T) قدم ۴ و ۵ . کاربرد و دعا . بعد از اینکه افکار خود را به روشنی با یکدیگر در میان گذاشتید و فهرستی از کاربردهای امکان پذیر نوشتید ، توجه کنید که خدا از شما می خواهد کدام کاربرد امکان پذیر را به کار برد شخصی تبدیل کنید . به نوبت در مورد یکی از حقایقی که خدا از یوحنا فصل ۱۸ به شما تعلیم داده است دعا کنید .

(S) تکلیف برای هفته آینده

اول . متعهد شوید که بررسی کتاب مقدس را هر هفته انجام دهید . بررسی هفته آینده کتاب مقدس را آماده کنید . از روش " پنج قدم " برای آماده کردن یوحنا فصل ۱۹ استفاده کنید .
دوم . به يك مشارکت خانگی که در آن کتاب مقدس را بررسی می کنند ملحق شوید . کتابهای دستور عمل " بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید " را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید . این آدرس را به حروف تکرار میکنم ....
سوم . هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " گوش کنید .